

Investitorul prin prisma crizei financiare

In prezent se vorbeste despre actuala criza financiara ca despre cea mai mare criza dupa Marea Depresiune din anii '30. Iar semnele sunt suficiente pentru a nu considera aceasta afirmatie ca una hazardata. Rand pe rand bursele de valori au suferit scaderi colosale, pretul activelor imobiliare inregistreaza un declin accentuat, pretul marfurilor asemenea, in timp ce economia reala incepe sa "gafaie" slabita de lipsa unui aport satisfacator al sistemului financiar.

In anul 2008 am inregistrat lucruri pe care putini din cei care investeau direct sau indirect pe diversele piete de active si le puteau imagina, cu atat mai putin lua in calcul la realizarea scenariilor de investitie. Realitatea traita in ultimul an va lasa urme adanci in mentalitatea si mai ales comportamentul investitorilor. Aceste schimbari vor marca in mod definitiv piete prin modificarea modului de actiune si a asteptarilor investitorilor.

In primul rand lichiditatea, cash-ul isi va lua din plin partea leului. Stilul de investitie bazat pe "leverage", pe marja, va fi privit cel putin cu reticenta. Posibilitatea, bazata aproape exclusiv pe bani imprumutati, de a exacerba asumarea de riscuri va fi un proces pe care noua economie il va ingradi drastic. Ca atare pentru a investi va fi nevoie mai mult decat oricand in ultimii zeci de ani sa fi un economisitor. Piata va fugi in urmatorii ani de riscuri iar bariera naturala pe care o va impune va fi existenta unor rezerve mai mari de lichiditate pentru a opera.

In al doilea rand investitori se vor orienta spre activitatile economice cu sanse crescute de a asigura un cash-flow semnificativ. Ca atare afacerile din sectoarele economice de baza vor constitui pilonii noilor piete de active, in timp ce activele imobiliare, afacerile cu nevoi imense de lichiditati sau afacerile din sectoarele economice "de nisa" vor avea de suferit. Tot ceea ce va putea produce repede lichiditati, cu costuri reduse si cu piete relative stabile va fi la mare cautare. Afacerile care au contribuit la crearea stilului de viata "vest-european", prin prisma unui consum si a unui confort nesustenabil in prezent, vor fi in mare suferinta.

Nu in ultimul rand notiunea de risc va ajunge sa fie pusa, cel putin pe termen scurt, in centrul oricarui calcul investitional. Riscul – o certitudine economica- parea sa fi disparut in ultimii ani, pe masura ce piete erau inundate de bani ieftini. In prezent notiunea de risc tinde sa fie exagerata, fiind perceputa plenar de catre intreaga economie. In aceste conditii pretul riscului va creste spectaculos, fapt care va fi in masura sa franeze semnificativ activitatea economica.

Anul 2008 va fi bariera dintre simplu si complicat, dintre comod si greu, dintre sigur si riscant. Pentru un investitor perioada actuala este si va fi mult mai grea decat ceea ce am trait in ultimii ani. Insa si premiul va creste consistent pentru cei care vor reusi intr-o astfel de perioada. Pentru ca oportunitatile acestor vremuri (incurajate de greutatile expuse mai sus) vor fi unice pentru o lunga perioada de timp.

Alin Bredea
Dir. Operatiuni Prime Transaction
14 noiembrie 2008